AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
İQTİSADİYYAT NAZİRLİYİ YANINDA
DÖVLƏT VERGİ XİDMƏTİ

MUZDLU İŞLƏ ƏLAQƏDAR TUTULAN GƏLİR VERGİSİ, MƏCBURİ DÖVLƏT SOSİAL SIĞORTA, İŞSİZLİKDƏN SIĞORTA VƏ İCBARİ TİBBİ SIĞORTA HAQQI

Məcburi dövlət sosial sığorta haqqı üzrə

BAKI – 2023

Məcburi dövlət sosial sığorta haqqı üzrə

- **Neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olmayan və qeyri-dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərində işləyən fiziki şəxslərin muzdlu işdən aylıq gəlirləri üzrə**

(2019-cu il yanvarın 1-dən 7 il müddətində):

- Sığorta haqqına cəlb edilən aylıq gəlirin məbləği **200 manatadək** olduqda **sığortaolunanın** gəlirlərindən **3 faiz**, sığortaedənin vəsaiti hesabına **22 faiz** olmaqla ümumilikdə **25 faiz**;

- **200 manatdan çox** olduqda **sığortaolunanın** gəlirlərindən **6 manat + 200 manatdan çox olan** hissənin **10 faizi, sığortaedənin** vəsaiti hesabına **44 manat + 200 manatdan çox** olan hissənin **15 faizi** olmaqla ümumilikdə **25 faiz** dərəcə ilə məcburi dövlət sosial sığorta haqqı tutulur.

Misal: Pərakəndə ticarətlə məşğul olan müəssisədə muzdla işləyən işçinin əsas iş yeri üzrə aylıq əmək haqqı **600 manat** olmuşdur. Bu halda işçinin (sığortaolunanın) aylıq əmək haqqından və işəgötürənin (sığortaedənin) vəsaiti hesabına aşağıdakı qaydada məcburi dövlət sosial sığorta haqqı hesablanaraq tutulacaqdır:
Cəmi hesablanmalı məcburi dövlət sosial sığorta haqqı - 150 manat (46+104):

1. **İşçinin gəlirindən - 46 manat** (600 manat əmək haqqının 200 manat hissəsinə görə 3%-i, yəni 6 manat, 200 manatdan yuxarı hissə üçün 400 manatın 10%-i, yəni 40 manat, ümumilikdə isə 6+40=46 manat).

2. **İşəgötürənin vəsaiti hesabına** - 104 manat (600 manat əmək haqqının 200 manat hissəsinə görə 22%, yəni 44 manat, 200 manatdan yuxarı hissə üçün 400 manatın 15%-i, yəni 60 manat, ümumilikdə isə 44+60=104 manat).

- **Neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olan və dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərində işləyən fiziki şəxslərin muzdlu işdən aylıq gəlirləri üzrə**
  - **Sığortaedən tərəfindən** – hesablanmış əməyin ödənişi fondunun və məcburi dövlət sosial sığortasına cəlb olunan digər gəlirlərin **22 faizi**;
  - **Sığortaolunan tərəfindən** – işçinin əməkhaqqının və məcburi dövlət sosial sığortasına cəlb olunan digər gəlirlərinin **3 faizi**.

Misal: Dövlət müəssisəsində muzdla işləyən işçinin əsas iş yeri üzrə aylıq əmək haqqı **600 manat** olmuşdur. Bu halda işçinin (sığortaolunanın) aylıq əmək haqqından və işəgötürənin (sığortaedənin) vəsaiti hesabına aşağıdakı qaydada məcburi dövlət sosial sığorta haqqı hesablanaraq tutulacaqdır:
Cəmi hesablanmalı məcburi dövlət sosial sığorta haqqı - 150 manat (18+132):

1. **İşçinin gəlirindən - 18 manat** (600 *3%).
2. **İşəgötürənin vəsaiti hesabına - 132 manat** (600*22%).

- **Texnologiyalar parkının rezidentləri üzrə**

(2023-cü il yanvarın 1-dən 10 il müddətində):
Texnologiyalar parkının rezidenti (o cümlədən sistem inteqrasiyası, proqram təminatının hazırlanması və inkişaf etdirilməsi fəaliyyətini həyata keçirən şəxslər), onun podratçısı və podratçısı ilə birbaşa müqavilə bağlamış subpodratçı, habelə bu şəxslər tərəfindən həmin fəaliyyətin məqsədləri üçün cəlb edilən fiziki şəxslər (əcnəbilər və vətəndaşlığı olmayan şəxslər istisna olmaqla) üzrə öz seçimlərindən asılı olaraq minimum aylıq əməkhaqqı məbləğinin 4 misli miqdarından və ya muzdlu işdən əldə edilən gəlirlərdən yuxarıda qeyd edilən “Neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olmayan və qeyri-dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərində işləyən fiziki şəxslərin muzdlu işdən aylıq

gəlirləri üzrə" və "Neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olan və dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərində işləyən fiziki şəxslərin muzdlu işdən aylıq gəlirləri üzrə" müəyyən edilmiş qaydada məcburi dövlət sosial sığorta haqqı tutularaq ödənilir*.

Hesablanma və ödənilmə müddətləri:
Hər ay üçün əmək haqqı və digər gəlirlər üzrə ödənişlərlə eyni vaxtda hesablanmalı, sonrakı **ayın 15-dən gec olmayaraq**, tam məbləğdə nağdsız hesablaşma qaydasında aidiyyəti fonda ödənilməlidir.

Bəyannamənin təqdim edilmə müddəti:
Hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra **növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq** "Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulmalar üzrə vahid bəyannamə (hesabat)" vergi ödəyicisinin uçotda olduğu vergi orqanına təqdim edilməlidir.

* Sığortaedəndə işləyən sığortaolunan hər il yanvar ayının 15-dək öz seçimi barədə yazılı məlumatı sığortaedənə təqdim etməlidir və bu halda həmin seçim təqvim ilinin sonunadək dəyişdirilmir. Növbəti təqvim ili üçün sığortaolunan qeyd olunan müddətdə seçimi barədə yazılı məlumatı təqdim etmədikdə, sığortaedən əvvəlki ildə həmin sığortaolunanın seçimini tətbiq edir. Təqvim ili ərzində qeyd edilən kateqoriyadan olan yeni işəgötürülən şəxsə münasibətdə isə müqavilə bağlamaq üçün ərizədə qeyd etdiyi seçimi tətbiq edilir.

- **Fərdi sahibkarların fəaliyyət sahələri üzrə məcburi dövlət sosial sığorta haqqının hesablanmasının xüsusiyyətləri barədə**

Sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər öz fəaliyyət sahələri üzrə məcburi dövlət sosial sığorta haqqını aşağıdakı dərəcələrlə hesablayıb ödəməlidirlər:
Tikinti sahəsində sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər hər ay ölkə üzrə müəyyən edilmiş minimum aylıq əmək haqqının **50 faizi**, digər sahələrdə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər tərəfindən isə **25 faizi** miqdarının

- Bakı şəhərində **100 faizi**,
- Sumqayıt və Gəncə şəhərində **90 faizi**,
- digər şəhərlərdə **80 faizi**,
- rayon inzibati ərazi vahidlərinin inzibati mərkəzi olan inzibati ərazi vahidlərində və qəsəbələrdə **60 faizi**,
- kənd yerlərində **50 faizi** miqdarında məcburi dövlət sosial sığorta haqqı hesablanmalıdır.

Misal: Fərdi sahibkar Sumqayıt şəhərində pərakəndə ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olur. Bu halda onun qeyd edilən sahibkarlıq fəaliyyəti üzrə ödəməli olduğu aylıq məcburi dövlət sosial sığorta haqqının məbləği **77,63 manat** (minimum aylıq əməkhaqqı 345 * 25% * Sumqayıt şəhəri üzrə 90%) olacaqdır.

Mülki hüquqi xarakterli müqavilələrlə işləyənlərin (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla), xüsusi notariusların, müəlliflik qonorarı ödəyən hüquqi və fiziki şəxslərin, vəkillər kollegiyasının üzvlərinin, sərbəst mediatorlar, sərbəst auditorların və sərbəst mühasiblərin məcburi dövlət sosial sığorta haqqının hesablanmasının xüsusiyyətləri barədə

Qeyd edilən şəxslər üzrə məcburi dövlət sosial sığorta haqqı aşağıdakı dərəcələrlə hesablanıb ödənilməlidir:

- mülki hüquqi xarakterli müqavilələrlə işləyənlər (fərdi sahibkarlar istisna olmaqla) üzrə ödəmə mənbəyindən tutulmaqla - **gəlirlərinin 25 faizi miqdarında;**
- xüsusi notariuslar üzrə - **minimum aylıq əməkhaqqının on mislinin 25 faizi miqdarında;**
- müəlliflik qonorarı ödəyən hüquqi və fiziki şəxslər üçün ödəmə mənbəyindən tutulmaqla - **hesablanmış qonorar məbləğinin 15 faizi miqdarında;**
- vəkillər kollegiyasının üzvləri, sərbəst mediatorlar, sərbəst auditorlar, sərbəst mühasiblər - **gəlirlərinin (xərclər çıxılmaqla) 10 faizi miqdarında.**

Misal: Fiziki şəxs xüsusi notarius fəaliyyəti ilə məşğul olur. Bu halda həmin fiziki şəxsin xüsusi notarius fəaliyyəti üzrə ödəməli olduğu aylıq məcburi dövlət sosial sığorta haqqının məbləği **862,5 manat** (minimum aylıq əməkhaqqı 345 * 10 misli * 25%) olacaqdır.

- **Hesablanma və ödənilmə müddəti:**
  Hər ay üçün hesablanmalı, sonrakı ayın **15-dən gec olmayaraq**, tam məbləğdə nağdsız hesablaşma qaydasında aidiyyəti fonda ödənilməlidir.

- **Bəyannamənin təqdim edilmə müddəti:**
  Hər rüb üzrə rüb başa çatdıqdan sonra **növbəti ayın 20-dən gec olmayaraq** “Muzdlu işlə əlaqədar ödəmə mənbəyində tutulmalar üzrə vahid bəyannamə (hesabat)” vergi ödəyicisinin uçotda olduğu vergi orqanına təqdim edilməlidir.

Azadolmalar barədə

Aşağıdakı əmək ödənişi və gəlir növləri üzrə məcburi dövlət sosial sığorta haqqı hesablanmır:

- iş vaxtı daimi yolda olan və ya işi gediş-gəliş (səyyar) xarakteri daşıyan, çöl təşkilatlarında işləyən işçilərə gündəlik ezamiyyə xərclərinin əvəzində verilən əlavələr;
- faktiki ezamiyyə xərclərinin, habelə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilmiş dəniz nəqliyyatında ezamiyyə xərcləri əvəzinə üzücü heyətin üzvlərinə sutkalıq ödənişlərin və ya digər işgüzar xərclərin (görüşlərin keçirilməsi ilə bağlı qonaqların görüş yerinə gətirilməsi və görüş yerindən aparılması xərcləri, ictimai-iaşə obyektlərində qonaqlar üçün ziyafətlərin təşkili, habelə bu tədbirlərin keçirilməsi üçün hazır yeməklərin alınması üzrə çəkilmiş xərclər və görüşlərə cəlb edilmiş tərcüməçilərin xidmət haqları) əvəzinin ödənilməsi;
- müəssisənin ləğvi, işçilərin sayının azaldılması, ştatların ixtisar edilməsi və ya işçinin vəfatı ilə əlaqədar əmək müqaviləsinə xitam verilərkən birdəfəlik ödənilən məbləğlər;
- əmək şəraiti zərərli, ağır olan və yeraltı işlərdə çalışan işçilərə verilən pulsuz müalicə-profilaktik yeməklər, süd və ona bərabər tutulan digər məhsulların dəyəri və işçilərə müəyyən edilmiş müddətlərdə və tələb olunan çeşidlərdə verilən xüsusi geyim, xüsusi ayaqqabı və digər fərdi mühafizə vasitələrinin dəyəri;
- istehsalatdan ayrılmaqla təhsil almağa göndərilmiş tələbələrə, doktorantlara və magistrlərə müəssisə və təşkilatların hesabına ödənilən təqaüd məbləğləri;

- təbii fəlakət və digər fövqəladə hallarla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Nazirlər Kabinetinin öz səlahiyyətləri daxilində qərarları əsasında, habelə xarici dövlətlər və digər təşkilatlar tərəfindən göstərilən birdəfəlik yardımlar;
- aliment ödənişləri, donorluq zamanı verilən qan və qan komponentləri üçün haqq;
- məcburi dövlət sosial sığorta haqları hesabına verilən sosial sığorta ödəmələrinin məbləğləri;
- Azərbaycan Respublikasının qanunları və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qərarları əsasında dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına verilən dövlət təqaüdləri və dövlət müavinətləri;
- sığorta hadisəsi baş verdikdə, sığortalının əmlakına və ya əmlak mənafelərinə dəymiş zərərin yerini doldurmaq üçün pul və ya natura şəklində ödənilmiş vəsait-sığorta ödənişi, həmçinin sığortaedən tərəfindən ödənilən bütün növ icbari sığorta və könüllü tibbi sığorta haqları, 3 ildən az olmayan müddətə bağlanan müqavilə ilə həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası üzrə sığortaedənin sığortaolunanın gəlirlərinin 50 faizindən çox olmayan hissəsindən respublikanın sığortaçılarına ödənilən sığorta haqları, həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası üzrə müqavilənin qüvvəyə mindiyi andan etibarən 3 illik müddət keçdikdən sonra sığorta olunana və faydalanan şəxsə ödənilən hər hansı məbləğlər;
- muzdlu işə və sahibkarlıq fəaliyyətinə aid olmayan gəlirlər (faiz gəliri, dividend, əmlakın icarəyə verilməsindən gəlir, royalti (müəlliflik qonorarı istisna olmaqla), sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədləri üçün istifadə olunmayan aktivlərin təqdim edilməsindən gəlir, hədiyyə, maddi yardım (sığortaedənin öz işçisinə ödədiyi maddi yardım istisna olmaqla) və mirasların məbləği, idman oyunları ilə əlaqədar aparılan mərc oyunlarından, lotereyaların keçirilməsindən, habelə digər yarışlardan və müsabiqələrdən pul şəklində əldə edilən uduşlar);
- yarışlarda və müsabiqələrdə əşya və pul şəklində alınan mükafatların dəyəri;

- dövlət qulluqçusuna pensiya yaşına çatmasına görə könüllü işdən çıxması ilə əlaqədar verilən birdəfəlik haqq;
- sığortaedənin vəsaiti hesabına əmək qabiliyyətini müvəqqəti itirməyə görə verilən müavinət;
- dövlət orqanları tərəfindən köçürmə yolu ilə başqa yerlərə işləməyə göndərilən işçilərə köçürülmə və kirayə xərclərinin əvəzi üçün ödənilən kompensasiya;
- respublikanın diplomatik nümayəndəliyində və ya konsulluğunda işləyən diplomatik xidmət əməkdaşlarına, diplomatik xidmət orqanlarının inzibati-texniki xidmətini həyata keçirən şəxslərə "Diplomatik xidmət haqqında" Qanunun 21-ci və 23.2-ci maddələrinə uyğun olaraq ödənilən müavinətlər, kompensasiyalar və aylıq əlavə (01.01.2023-cü il tarixədək respublikanın diplomatik nümayəndəliyində və ya konsulluğunda tutduğu vəzifədən azad edilərək geri çağırılmış, diplomatik xidmət orqanlarında qulluğuna və ya əmək müqaviləsinə xitam verilmiş diplomatik xidmət əməkdaşlarına və diplomatik xidmət orqanlarının inzibati-texniki xidmətini həyata keçirən şəxslərə bu müddəa şamil olunmur), həmçinin mühafizəsi zəruri hesab edilən Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının mühafizəsini həyata keçirən hərbi qulluqçuların xarici ölkədə aldığı əmək haqqı;
- fəaliyyətləri Beynəlxalq Humanitar Yardım üzrə Respublika Komissiyası vasitəsilə əlaqələndirilən beynəlxalq, yerli humanitar və onların təsis etdikləri inkişaf təşkilatlarının (sığortaedənlərin) donor ölkə, təşkilat, özəl şirkətlər tərəfindən maliyyələşdirilən humanitar proqramlar çərçivəsində ayrılan vəsait hesabına əcnəbilər üzrə formalaşan əmək haqqı fondu (Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2004-cü il 1 iyul tarixli, 298 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq olunmuş «Qaçqınların və məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması və məşğulluğunun artırılması üzrə Dövlət Proqramı»nın icrası müddətində);

- əmək xəsarəti və ya sağlamlığın başqa cür pozulması nəticəsində işçilərə dəymiş zərərin əvəzində verilən ödəmələr;
- ictimai təşkilatlar, xeyriyyə cəmiyyətləri və fondları tərəfindən verilən maddi yardımlar;
- əməliyyat-axtarış fəaliyyəti subyektləri ilə əməkdaşlıq edən şəxslərə, kəşfiyyat və əks-kəşfiyyat fəaliyyəti subyektlərinə kömək edən şəxslərə ödənilən bütün növ əməkhaqqı, mükafat və digər maddi təminatlar;
- Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu tərəfindən ödənilən maddi yardım (dəstək);
- sığortaedənin işçilərin sosial xarakterli xərclərinin çəkilməsinin nəticəsi kimi əldə edilən gəlirləri, o cümlədən üçüncü tərəfə ödədiyi vəsait.

Qeyd:

“Fərqlənmə nişanı” və **“Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin, məcburi dövlət sosial sığorta və icbari tibbi sığorta haqqının ödənilməsi haqqında qəbz”**in alınması ilə bağlı ətraflı məlumatı **“Sərnişin və yük daşıma fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər tərəfindən ödənilən sadələşdirilmiş vergi, məcburi dövlət sosial sığorta və icbari tibbi sığorta haqları”** və **“Aylıq sabit məbləğdə sadələşdirilmiş verginin, məcburi dövlət sosial sığorta və icbari tibbi sığorta haqlarının hesablanması və ödənilməsi”** bukletlərindən əldə edə bilərsiniz.

MALİYYƏ SANKSİYALARI, FAİZLƏR VƏ DİGƏR MƏSULİYYƏT TƏDBİRLƏRİ BARƏDƏ

Vergi və sığorta qanunvericiliyinin pozulması hallarına görə tətbiq olunan maliyyə sanksiyaları və digər məsuliyyət tədbirləri barədə məlumatı "Maliyyə sanksiyaları, faizlər və digər məsuliyyət tədbirləri barədə Yaddaş" adlı bukletdən əldə edə bilərsiniz.

VEGİLƏRƏ AİD NƏŞRLƏR

195
AZ1029, Azərbaycan, Bakı, Heydər Əliyev prospekti, 155
Tel.: (+994 12) 403 89 70; Faks: (+994 12) 403 89 71
E-poçt: office@taxes.gov.az
www.taxes.gov.az